

U57pf

Emp fup fuppf

891,995

U-39

ՀԱՍՏԻՐ, ամսագրի ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐԻՆ

30 MAY 2011

891.542-93

№ 2.

Ս-39

Ս Է Յ Ր Ի

ՆՈՐ ՎԱՐԹՈՒՀԻՆ

Կոմկոիս մէկ արարածով

Թ Ի Ֆ Լ Ր Ս
Էլկհրատպ. օր. Ն. Աղանեանի, պօլիգ. 7
1912

18.09.2013

12679

891.542-93

0-39
ԱՐ

ՆՈՐ ՎԱՐԺՈՒՅԻՆ

Կոմեդիա մէկ արարւածով

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԵՐ

1009
38729
4036

Տիկին Արշամեան		
Ղումաշ	13	տարեկան
Սուրաթ	11	»
Խումսար	10	»
Ծովիկ	18	»
Վարդգէս	13	»
Օր. Սատիրագեան		

} նրա երեխաները
նրանց աղախինը
օրերովների ընկերը
վարժուհի

Բեմը ներկայացնում է առանձնասենեակ: Աջ կողմից՝ դուռ. նրա դիմաց, ձախ կողմում, մէկ պատուհան, սրբա մօտ քառանկիւնի սեղան ծածկւած սփռոցով, վրան՝ դասական այլ և այլ պիտոյքներ: Դիմացի պատի տակ գրքերի պահարան գրքերով: Երեկոյեան ժամի հինգն է:

ՏԵՍԱՐԱՆ I.

ՂՈՒՄԱՇ, ՍՈՒՐԱԹ և ԽՈՒՄԱՐ

(Վարագոյրը բարձրանալիս սեղանի մօտ Սուրաթը ոտանաւոր է սովորում, Խումսարը արտագրում է գրքից, իսկ Ղումաշը բիշ հեռու առանձին նստած գիրք է կարդում: Մի րոպէ այսպէս պարսպում են):
ՍՈՒՐԱԹ (ծածկելով գիրքը և ուրախ վեր կենալով).
Ես արդէն ոտանաւորս անգիր սովորեցի...

Միւս դասերս էլ բոլորը պատրաստ են... (սլ-
տըտնելով): Հիմա ես ազատ եմ...

ԽՈՒՄԱՐ.

Ես էլ ահա պրծայ... շուտով վերջակէտը
կը դնեմ... ահա հա հա... (շունչը պանծնելով և յե-
տոյ լիքը շնչելով) Դրի...

ՍՈՒՐԱԹ.

Ի՞նչ անենք:

ՂՈՒՄԱՇ (նստած տեղից).

Ի՞նչ պիտի անենք. շուտով վարժուհին կը
գայ (շարունակում է կարդալ):

ՍՈՒՐԱԹ.

Իսկապէս, այսօր նոր վարժուհի է գալու:

ԽՈՒՄԱՐ (չորացնելով տետրը).

Տեսնեա՛ ինչպէս կը լինի նոր վարժուհին:

ՂՈՒՄԱՇ (փակելով գիրքը և վեր կենալով).

Ինչքան որ լաւ լինի, մեր հին վարժուհուց
լաւ չի լինի:

ԽՈՒՄԱՐ

Ափսոս գնաց, էնպէս լաւն էր. ինձ միշտ
ասում էր «սիրունիկ»:

ՍՈՒՐԱԹ.

Բայց անպիտան Վարդգէսը ինչպէս ճիշտ
նրա նման ասում է (ծնացնելով և շոյելով խումա-
րի մագերը)՝ «Սիրունիկ» (ծիծաղում են).

ՂՈՒՄԱՇ.

Իսկ ինչպէս ճիշտ նրա նման ասում է
(ծնացնելով շատ քնքոյշ) «այո՛», «շատ ճիշտ է,
շատ ճիշտ է»...

ՍՈՒՐԱԹ (վրա տալով).

«Սխալւեցիր, չարածճի»...

ՂՈՒՄԱՇ.

Եւ ինչպէս ճիշտ նրա նման քայլում, ծի-
ծաղում է...

ԽՈՒՄԱՐ (շտապ և թեւերը պարզելով նրանց ստաց).

Իսկ ինչպէս ճիշտ նրա նման աչքերը կկո-
ցում է (ծնացնում է՝ վիզը ձգած, աչքերը փոքրա-
ցրած ու կկոցելով. ծիծաղում են).

ՍՈՒՐԱԹ (քնքոյշ).

Իսկապէս ինչ սիրելի էր մեր վարժուհին:
Քիչ հեռից որ աեմնում էր մեզ, աչքերն էսպէս
էր անում (ծնացնում է կկոցելով աչքերը):

ԽՈՒՄԱՐ (ուրախ).

Վարդգէսը ճիշտ նրա նման է անում:

ՂՈՒՄԱՇ.

Շատ անպիտան տղայ է:

ՍՈՒՐԱԹ.

Սատանայ օյինբազ է:

ՂՈՒՄԱՇ.

Ամենքին ծաղրում է:

ԽՈՒՄԱՐ. (միշտ մի տեսակ ծիծաղելով).

Հայրիկը նրան ասում է չարածճի: (Պատգա):

ՂՈՒՄԱՇ (յանկարծ ծիծաղում է և ծիծաղելով).

Անցեալ օրն էլ հեալով յանկարծ ներս է
ընկել թէ՛ «գիտէք ինչ. քաղաքի բոլոր կատու-
ները խելագարում են» (Ամենքը ծիծաղում են):

ԽՈՒՄԱՐ (ծիծաղի միջից).

Հա ճիշտ, ճիշտ, ասում է հիմա ձեր կատուն
էլ կը խելագարւի...

ՍՈՒՐԱԹ (հետաքրքիր).

Ե՞րբ էր, ե՞րբ...

ՂՈՒՄԱՇ.

Անցեալ օրը, դու տանը չէիր... Յետոյ գիտեմ ինչ արաւ անպիտանը.

ԽՈՒՄԱՐ (ծիծաղելով).

Հա...

ՂՈՒՄԱՇ (շարունակելով).

Բռնեց կառւին, ծածուկ մի թղթի կծիկ թելով կապեց պոչին ու ցած թողեց...

ԽՈՒՄԱՐ (սաստիկ ծիծաղելով ու վրա տալով).

Կատուն սկսեց պտըտել, որ բռնի կծիկը ինչքան պտըտուեց, չըկարողացաւ...

ՂՈՒՄԱՇ (շարունակելով).

Ծիծաղելուց մեռանք... Խեղճ կատուն հոլի պէս արագ պտըտուում էր պոչի շուրջը... Էնքան պտըտուեց, պտըտուեց, յոգնեց ու պառկեց... (ծիծաղելով միշտ): Պառկել է հիմա, պոչը շարժում է, կծիկն էսպէս (ձեռքով ձեւացնում է) գնում գալիս է, իսկ կատուն դարձացած նայում ու մոմուում է...

ԽՈՒՄԱՐ.

Յետոյ մէկ էլ վեր թռաւ ու էլի սկսեց պտըտել... Էնքան ծիծաղեցինք... Մայրիկը ծիծաղելուց թուլացաւ...

ՍՈՒՐԱԹ (ամբողջ ժամանակ ծիծաղելով ու հետաքրքիր լսելով).

Յետոյ, յետոյ...

ՂՈՒՄԱՇ.

Էն անպիտանն էլ միշտ կանչում էր «խելազարեց, խելազարեց, ճիշտ այդպէս է լինում»... քիչ մնաց հաւատարմինք:

ՍՈՒՐԱԹ.

Ա՛խ այդ անպիտանը, մէկն էլ լինէր դրա պոչից թուղթ կախէր, նա էլ կառւի պէս պտըտուէր ու մի լաւ ծիծաղէինք վրան:

ՂՈՒՄԱՇ.

Կարծում ես չի կարճող կատուի պէս պառլալ գալ... Ինչ որ տեսնում է՝ իսկոյն նմանեցնում է...

ԽՈՒՄԱՐ (ծիծաղելով).

Նոր վարժուհու նման էլ կանի...

ՍՈՒՐԱԹ.

Հա, տեսնես նոր վարժուհին էլ ինչ ծիծաղելի բաներ կունենայ.

ՂՈՒՄԱՇ.

Ամեն մարդ էլ մի ծիծաղելի բան կունենայ:

ՍՈՒՐԱԹ.

Բայց վարժուհիների ծիծաղելի բաներն էլ գեղեցիկ ու սիրելի են... Ինչու վարժուհիներն էտպէս լաւ են լինում:

ԽՈՒՄԱՐ (լրջանալով).

Հայրիկն ասում է, որ վատ, կոպիտ վարժուհիներ էլ են լինում:

ՂՈՒՄԱՇ.

Ասուած անի մեր նոր վարժուհին վատ չը լինի:

ԽՈՒՄԱՐ.

Եթէ վատ լինի...

ՂՈՒՄԱՇ (վրա տալով).

Դասերս չենք սովորի:

ՍՈՒՐԱԹ (վրա տալով).

Գլխին օյին կը հանենք:

ԽՈՒՄԱՐ (վրա տալով)։

Տնից դուրս կանենք... (ծիծաղում են)։

ՂՈՒՄԱՇ (յանկարծ)։

Վա՛յ, ես գնում եմ Հայկանուշի մօտ, իսկո՛յն կը գամ (սեղանի վրա փնտրում է մի տետր)։

ՍՈՒՐԱԹ։

Հիմա վարժուհին կը գայ։

ՂՈՒՄԱՇ (խառնելով գրքերը եւ տետրերը)։

Ո՛ւր է... Ձէ, դեռ մաղ է... (քարձր կանչում է)։ Ծովիկ, ժամը քանի՞սն է։

ՍՈՒՐԱԹ։

Ինչո՞ւ համար ես գնում Հայկանուշի մօտ։

ՂՈՒՄԱՇ (շտապով)։

Աստղիկը Երեանից եկել է... (գտնելով տետրը եւ ոլորելով) Համ էլ էս տետրը պիտի տամ։

ԾՈՎԻԿ (ներս մտնելով)։

Մէկ քառորդ բանել է վեցին։

ՂՈՒՄԱՇ։

Վարժուհին վեցին պիտի գայ (դիմելով դէպի դուռը) ես իսկո՛յն կը գամ։

ՍՈՒՐԱԹ (սրագ)։

Ես էլ եմ գալիս Աստղիկին տեսնելու։

ԽՈՒՄԱՐ (արագ)։

Ես էլ, ես էլ։

ՂՈՒՄԱՇ (դրան մօտ ծովիկին)։

Սենեակը մի լաւ կարգի բեր, վեցին վարժուհին գալու է (շտապ դուրս են գնում)։

ՏԵՍԱՐԱՆ II

ԾՈՎԻԿ մենակ

(կարգի դնելով սեղանի վրա գրքերը, տետրերը եւ հասարակելով գետնից թղթի կտորտանքը)։

Զարմանալի աղջիկներ են. օրը տասն անգամ սրանց գրքերը, տետրակները, սրանց սենեակը պէտք է կարգի բերեմ... Մի տուն կառավարելն աւելի հեշտ է, քան սրանց սենեակը օրը տասն անգամ կարգի բերելը... (Անկի քարկացած)։ Տես, տես, տետրերն ինչպէս խառնել են, կեղտոտ գրիչները դէս-դէն են գցել... Իրանց գրքերն էլ մի կարգի չեն բերում... Մի օր որ էս տանն աղախին չը լինի, չեմ իմանում սրանք ինչ պիտի անեն... Վա՛յ էն աղքատին, որ հարուստի աղջիկ պիտի առնի... Սրանք խօսկին չեն լինի, խանութ-խաթուն կը լինեն... (լսում է զանգի ծայն. շտապ կարգի բերելով վերջին աթոռները)։ Ո՛վ կը լինի... Վարժուհին չը լինի... (շտապ դուրս է գնում, բեմը մի րոպէ մնում է դատարկ)։

ՏԵՍԱՐԱՆ III

ՎԱՐԴԳԷՍ (Երես է մտնում՝ ծովիկի հետ աշակերտական զգեստով, գլխարկը դուրսը թողած. Առաջ է գալիս անհամարժեք շարժումներով)։

Բաս ի՞նչ անենք հիմա, Ծովիկ, էստեղ ոչ ոք չը կայ...

ԾՈՎԻԿ (համարձակ ու ազատ)։

Հիմա օրիորդները կը գան։

ՎԱՐԴԳԷՍ

Իսկ մինչև նրանց գալը... սատանաների հետ խօսեմ, ի՞նչ է... (ման է զալիս: Փորը պտուղա, յանկարծ դառնալով ծովիկին) Ծովիկ, արբի մուկ ու կատու խաղանք...

ԾՈՎԻԿ (ծիծաղելով եւ ուրախ)։

Ես կատուն։

ՎԱՐԴԳԷՍ

Հա ի հարկէ, դու մեծ ես, պէտք է կատու լինես: Բայց եթէ ինձ բռնես, կարող ես ուտել... տեսնեմ տաամներդ։

ԾՈՎԻԿ (ձեռները ետեւում դրած մօտ է զալիս ու ստամները ցոյց տալիս)։

ՎԱՐԴԳԷՍ (նայում է ու ծիծաղելով)։

Էս տաամներով իսկի մածուն էլ չես կարող ուտել: (յանկարծակի ետ քաշելով) Ծովիկ, մուկը, մուկը (ցոյց տալով ուղիղ նրա ոտների տակ)։

ԾՈՎԻԿ (վախեցած ճշում ու ետ է թռչում)։

ՎԱՐԴԳԷՍ (ծիծաղելով)։

Ի՞նչու չը բռնեցիր, տաամներդ կը փորձէիր: Բա ի՞նչպիսի կատու ես...

ԾՈՎԻԿ (հանգստանալով)։

Ի՞նչ անպիտանն ես դու, վախեցայ։

ՎԱՐԴԳԷՍ (խեղճ ձեւանալով ու վիզը ծռելով)։

Ծովիկ, ես անպիտան եմ։

ԾՈՎԻԿ։

Հա, դու անպիտան ես. բոլորը քեզ ասում են անպիտան, օյինբաղ, սատանայ, չարածըճի, էլ ինչ ուղես...

ՎԱՐԴԳԷՍ (էլի նոյնպէս)։

Ծովիկ, Ծովիկ, հի է ասում, հա, Ծովիկ...

ԾՈՎԻԿ։

Բոլորը, բոլորը. հայրիկը, մայրիկը. օրերդներն էլ քիչ ասաջ ասում էին, որ դու անպիտան, օյինբաղ տղայ ես...

ՎԱՐԴԳԷՍ (ըստականալով)։

Մինչև անգամ օրերդներն էլ... (ման զալով) Լաւ, հիմա թող գան, տես թէ նրանց գլխին ինչ օյին բերեմ... Մի մարդ չկայ ասի, ի՞նչ օյինբաղութիւն եմ արել...

ԾՈՎԻԿ։

Հա, չես արել... Հէնց հիմա ինչո՞ւ ինձ վախեցրիր։

ՎԱՐԴԳԷՍ (ծիծաղելով եւ շողոքորթ)։

Ծովիկ, ախր ես ի՞նչ մեղաւոր եմ. դու կատու դարձար, ուզում էիր մուկ բռնել, ես էլ քեզ մուկը ցոյց տւի (ծիծաղում են)։

ՎԱՐԴԳԷՍ (շարունակում է)։

Ծովիկ, Ծովիկ, դու շատ լաւ աղջիկ ես. տիկինը միշտ քեզ գովում է, ասում է «Ծովիկը շատ լաւ աղջիկ է»...

ԾՈՎԻԿ (կարմրելով)։

Լաւ, գիտեմ, գիտեմ...

ՎԱՐԴԳԷՍ։

Ծովիկ, արբի հաշուենք (Չեղքը մէկնում է, ծովիկը տալիս է ձեռքը: Դառնալով ու ման զալով)։ Հիմա լաւ է ամեն ինչ, բայց որ օրերդները չեկան։

ԾՈՎԻԿ.

Նրանք անպատճառ շուտով կը գան: Այսօր
նոր վարժուհի է գալու:

ՎԱՐԴԳԷՍ (կանգնելով).

Նոր վարժուհի... Էն վարժուհին գնաց. յի-
շում ես, որ միշտ էսպէս էր անում (կկոցում է
աչքերը. ծիծաղում են):

ԾՈՎԻԿ.

Հա, օյինբազ. տեսնես նոր վարժուհու վրա
էլ ինչ կը գտնես, որ ծաղրես:

ՎԱՐԴԳԷՍ (Անհանգիստ ման գալով).

Տէր Ասաւած, սրանք ինձ օյինբազ են ա-
սում... Հա, ինչ անեմ... Օյինբազ եմ, բայց ա-
րի մի լաւ օյին սարքեմ (Կանգնում, մի բռնէ
մտածում է՝ անհանգիստ գլուխը քորելով). Լաւ, օ-
յինբազ հօ օյինբազ... (Ժողովին քաղցրութեամբ).
Դու էլ օրիորդներից սովորեցիր ինձ օյինբազ ա-
սել հա... Բայ, Ծովիկ, ինչ կըլինի—լինի, արի
էսօր օրիորդների գլխին մի լաւ օյին խաղանք...

ԾՈՎԻԿ (ծիծաղելով).

Հօ սուտ չեն ասում, որ օյինբազ ես... Ինչ
պիտի անես էլի...

ՎԱՐԴԳԷՍ

Գիտես ինչ, Ծովիկ, (Մտածում է). Դու տե-
սել ես նոր վարժուհուն:

ԾՈՎԻԿ.

Զէ,

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Իսկ օրիորդները:

ԾՈՎԻԿ.

Նրանք էլ չեն տեսել: Այսօր առաջին ան-
գամ պիտի գայ:

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Էս լաւ է. գիտես ինչ, Ծովիկ. (Մտածում
է. յանկարծ). Ե՛րբ պիտի գայ վարժուհին:

ԾՈՎԻԿ (հետաքրքիր ու ժպտալով).

Վեցին, դեռ կէս ժամ կայ:

ՎԱՐԴԳԷՍ (հրճելով).

Շատ յարմար է (Հարցական նայելով ծովի-
կին). Գիտես ինչ պէտք է անել, Ծովիկ:

ԾՈՎԻԿ (հետաքրքիր).

Ի՞նչ պէտք է անես:

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Միասին պէտք է անենք... Դու պէտք է
շուտով ճարես, գիտես ինչ, Ծովիկ...

ԾՈՎԻԿ (լարած).

Ի՞նչ...

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Կոնջ շորեր...

ԾՈՎԻԿ (մի վայրկեան մտածելուց յետոյ, սաստիկ
ծիծաղելով ու կողերը բռնած՝ ծիծաղի միջից).

Վարժուհի ես ուզում ձեռնալ...

ՎԱՐԴԳԷՍ (ծիծաղելով).

Հա. (ծիծաղում են):

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Դէ շուտ, Ծովիկ, չուշանանք:

ԾՈՎԻԿ.

Իմ տօն օրւայ շորերս կը բերեմ...

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Հա, հա. (ոտները խփելով գետնին). Դէ շուտ,
շուտ:

ԾՈՎԻԿ (ծիծաղելով վազում է դուրս).
ՎԱՐԴԳԷՍ (ժպտաղէմ՝ մտածելով եւ արագ-արագ
շրջելով).

Ինձ օյինբաղ են առում հաւմ. անպիտան
աղջիկներ... Օյինբաղութիւնը նոր կը լինի, դուք
հալա սպասեցէք (կանգնում է երեսը դէպի դուռը,
ոտներն անհանգիստ շարժելով ու ինքն իրան):

Ծովիկ, շուտ արա, Ծովիկ,

Շորերը բեր՝ դառնամ կնիկ,

Աղջիկներին պատժեմ սաստիկ:

ԾՈՎԻԿ (շտապ ներս է մտնում, շորերը ձեռքին).

Ահա. (շրջագգեստը զգում է աթոռին, կոփտան
սլանում է). դէ հագիր:

ՎԱՐԴԳԷՍ (շտապ առաջ է գնում ու տեղումը խա-
ղարվ հագնում է: Մինչդեռ ծովիկը ետեւից կոճկում է)

Շուտ, շուտ, շուտ...

Էսօր դժւար դաս է:

Աղջիկների բանը թարս է:

ԾՈՎԻԿ (միշտ ծիծաղելով, վերցնում է շրջագգեստը
զգում է շտապ Վարդգէսի զլխին ու սկսում է ամ-
բացնել):

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Աղջի Վարդգէս,

ծամդ կտրես:

ԾՈՎԻԿ (վերջացրած ու յանկարծ ծիծաղելով՝ հիս-
ովթափած).

Բա մաղբրդ, Վարդգէս, դէմքդ...

ՎԱՐԴԳԷՍ (նայելով շորերին).

Հէ, դու հանգիստ կաց, Ծովիկ. ամեն ինչ
մտածել եմ: (շտապ) Գիտե՞ս ինչ, էս վերելի կե-
նողներին օրիորդը, Սառան, դիտես...

ԾՈՎԻԿ.

Հաւ...

ՎԱՐԴԳԷՍ (շտապ-շտապ).

Հիւանդացի էր, մագերը կտրել են, հիմա
չեփչիկ է ծածկում. մի քանի հատ ունի. ան-
պատճառ մէկը կը խնդրես իսկոյն և կը բերես.
կասես, որ ուզում ես նման մէկը կարել... շուտ...
(ծովիկը ծիծաղելով վազում է. Վարդգէսը ետեւից
ատում է) Տիկնոջ հին ակնոցն էլ հայելու առաջ
տեսայ. այն էլ բեր (ծովիկը մի վայրկեան լսում
ու վազում է):

ՏԵՍԱՐԱՆ IV

ՎԱՐԴԳԷՍ մենակ եւ յետոյ ծՈՎԻԿ

(ծիծաղելով առաջ է գալիս, նայում է իրեն՝ ոտից
զլուխ)

Խաչ որ կատարեալ օրիորդ եմ, ոչինչս պա-
կաս չէ... (կօկետաբար հաւաքելով շրջագգեստի պո-
չը եւ փրած բայելով) Էսպէս են քայլում... (շփոթ-
ում, չի կարողանում լաւ բայել) Էս ինչ անպիտան
բան է եղել աղջիկ լինելը... Ես որ աղջիկ լի-
նէի, սիրտս կը ճաքէր... (պառլա) Ի՞նչպէս են
ման գալիս էս յիմար շորերի մէջ... Հիմա որ
ուզենամ վազ տալ, կարող եմ... Հապա մի փոր-
ձեմ (վազում է դէպի բեմի խորքը եւ ետ դառնալիս
փռում է յատակին երեսի վրա... Ընկած տեղից).
Ֆու... ինչ յիմարութիւն է էսպէս շորեր հագ-
նելը... (վեր է կենում բռնելով արմունկը) Օ՜ք թեւ...
(զարվ առաջ) Օրիորդները շուտով կը գան: (ուղ-

դում է հագուստը եւ սալա գլուխը քարծրացնելով) Ի հարկէ կնոջ ձայնով պիտի խօսեմ... Հապա մի փորձեմ... (փորձում է կոպիտ) Քարե... նստեցէք... Բնչպէս կարելի է այդպէս դաս պատասխանել... չեն ամաչում...» (ծիծաղելով) Ձէ, բա է, ամեն բան աջող կերթայ...

ԾՈՎԻԿ (շտապ մտնում է ծիծաղելով)։

Բերեցի (ծածկում է չեփչիկը նրա գլխին եւ քիչ հեռանալով սկսում է սաստիկ ծիծաղել)։

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Հը, յարմարե՞ւում է։

ԾՈՎԻԿ (ծիծաղի միջից)։

Հիանալի է։

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Պէնսընէն էլ մի տուր տեսնեմ (ստանում ու դնում է քիթին)։ Հիմա հօ ամեն ինչ կատարեալ է։ ԾՈՎԻԿ (ծիծաղելով)։

Ամեն ինչ կատարեալ է... Վա՛յ ձեզ, աղջիկներ...

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Լսիր, Ծովիկ, չէ՞ որ ես կնոջ ձայնով պէտք է խօսեմ. ենթադրենք թէ դու աշակերտն ես, տես լսե՛ւ եմ խօսում (փորձում է կոպիտ)։ «Հապա տեսնենք... Օրիորդ, ի՞նչ էք անցել հայոց լեզուից... Ի՞նչ գիտէք թւաբանութիւնից... Իսկ կրօնից ... աղօթքներ գիտէ՞ք»... (ծովիկին) Լսե՛ւ է, հա՛...

ԾՈՎԻԿ (սաստիկ ծիծաղելով)։

Սատանայ, օյինքա՛ղ Վարդգէս... (լսում է զանգի ձայն)։

ՄԻԱՍԻՆ.

Ահա:

ԾՈՎԻԿ.

Օրիորդներն են.

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Դէ գնա, ասա, որ նոր վարժուհին եկել սպասում է (ծովիկը դուրս է գնում։ Վարդգէսը յանկարծ կանչում է)։ Ծովիկ, Ծովիկ, (նա ետ է նայում) շուտով, շուտով մի հատ լրագիր... Թախտի վրա տեսայ։

ԾՈՎԻԿ.

Իսկոյն, իսկոյն։

ՎԱՐԴԳԷՍ (դռան մօտ սպասելով)

Օյ, օյ, օյ, սաստիկ ցուրտ է,

Աղջիկների բանը բուրդ է։

(Ստանում է լրագիրը, ետ գալիս, նստում է աթոռին, սեղանից հեռու, քամակը դէպի դուռը, ոտը զգում է ոտին, լրագիրը բռնում, իբրեւ թէ լուրջ կարդում է)։

ՏԵՍԱՐԱՆ V.

ՎԱՐԴԳԷՍ, ՂՈՒՄԱՇ, ՍՈՒՐԱԹ, ԽՈՒՄԱՐ եւ ԾՈՎԻԿ.

(Հանդարտ ու վախվխելով ներս մտնում, անհամարձակ առաջ են գալիս Ղումաշ, Սուրաթ եւ Խումար։ Վարժուհին անշարժ կարգում է։ Ծովիկը դռնից գլուխը ներս պարզած, ձեռքով ծածկել է բերանը՝ ծիծաղը պահելու։ Աղջիկներն առաջանում ու վարժուհուց քիչ հեռու կանգնում են։ Պառզա)։

ՂՈՒՄԱՇ (ցածր)։

Էս ի՞նչ տեսակ վարժուհի է։

ՍՈՒՐԱԹ.

Քաշալ վարժուհի է։

ԽՈՒՄԱՐ.

Խուլ է:

ՈՌԻՐԱԹ (Գլուխը պարզում նայում է դեմքին եւ հետաքրքիր ու լայն աչքերով դառնում է նրանց՝ ձեռքը պահած բերանի կողքին).

Քոռն է...

ԽՈՒՄԱՐ (Սեղանի ետևից գլուխը պարզում, նայում է դեմքին եւ շտապ ետ է գալիս ու ժպտալով փրսվում է).

Քնած է...

ՂՈՒՄԱՇ {Ճիշտ... (բոլորը գլխները կամաց-կամաց մաց մօտեցնում են նայելու. յանկարծ վարժունին լրագիրը շուտ է տալիս. նրանք վախենում են, մի րանի րայլ ետ-ետ փախչում եւ ձեռները դրած սրտներին, իրար են նայում վախեցած. վարժունին նորից խորատուգում է ընթերցանութեան մէջ. Աղջիկները կամաց-կամաց մօտենում են):

ՍՈՒՐԱԹ.

Քնած չէր:

ՂՈՒՄԱՇ

Քոռ էլ չէ, լրագիր է կարդում:

ԽՈՒՄԱՐ.

Անպատճառ խուլ կը լինի:

ՂՈՒՄԱՇ.

Ի՞նչ անպիտան գլխարկ է ծածկել: (Մօտենում են. Յանկարծ վարժունին լրագիրը շուտ է տալիս, նրանք ետ են փախչում՝ վախեցած ու շնչները պահած: Շուտով հանգստանում ու էլի առաջ են գալիս):

ՂՈՒՄԱՇ.

Ի՞նչ անենք:

ՍՈՒՐԱԹ.

Ի՞նչ անենք:

ԽՈՒՄԱՐ.

Ի՞նչ անենք:

ՂՈՒՄԱՇ.

Սա խուլ կը լինի անպատճառ:

ԽՈՒՄԱՐ.

Խուլ վարժունու հետ ի՞նչպէս պարտապենք:

ՍՈՒՐԱԹ.

Ապա սպասեցէք, ես մի փորձեմ, անենք (Հագում է ցածր). Ըհը... (Բարձր). Ըհը, ըհը... (Յանկարծ եւ չափազանց բարձր) Ըհը...

ՎԱՐԴԳԷՍ (դեմքը շուտ տալով եւ կնոջ ձայնով ու կոպիտ).

Էս ուղբեր են...

ՆՐԱՆՔ (վախենում եւ մի րոպէ լուռ ու վարանոտ իրար են նայում).

ՂՈՒՄԱՇ (անհամարձակ).

Ներեցէք, դուք վարժունի՞ն էք...

ՎԱՐԴԳԷՍ (խիստ)

Այո, ձեզ հետ պիտի պարտապեն:

ՂՈՒՄԱՇ.

Այո:

ՎԱՐԴԳԷՍ (խիստ).

Էս լաւ չի, էս լաւ չի... Ես ձեզ վաղուց սպասում եմ... Հէնց առաջին դասից ուշանում էք...

ՍՈՒՐԱԹ.

Բայց օրիորդ... ժամը վեց...

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Լուեցէք, լուեցէք... ուրիշ անգամ չըկրկնւի... (վեր կենալով) Նստեցէք, շուտ... (Նրանք վախվեւելով նստում են սեղանի շուրջը կպած իրար):

ՎԱՐԴԳԷՍ (նստելով ու նայելով
առաջը՝ սեղանին. ապա կուարար ձայնով).

Ի՞նչ գիտէք... (Նրանք շարած նայում են
իրար եւ լուռ են). Խուլ են կարծես... (ըզտելով)
Ի՞նչ գիտէք... (Նրանք վախեցած եւ լուռ են) Սրանք
ինչպէս երևում է, ոչինչ չըզիտեն, կամ լեզու
չունեն... (Ղումաշին) Դուք խօսել գիտէք...

ՂՈՒՄԱՇ.

Այո:

ՎԱՐԴԳԷՍ (Սուրաթին).

Դո՛ւ...

ՍՈՒՐԱԹ. (վախով).

Այո:

ՎԱՐԴԳԷՍ (Խումարին).

Դո՛ւ...

ԽՈՒՄԱՐ (վախով).

Այո:

ՎԱՐԴԳԷՍ (ծնացնելով).

Այո, այո... էլ ուրիշ բան չըկայ... Ի՞նչ
գիտէք թւաբանութիւնից... (Սուրաթին) Դո՛ւ ա-
սա...

ՍՈՒՐԱԹ (վախով).

Գիտեմ բոլորը... խնդիրներ գիտեմ վճռել...
կոտորակներ...

ՎԱՐԴԳԷՍ (կոպիտ).

Կանոնաւոր խօսեցէք... կոտորանքներս
ո՞րն են:

ՂՈՒՄԱՇ (մի կողմ).

Էս ի՞նչ կոպիտ վարժուհի է:

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Թւաբանութիւնից ոչինչ չգիտէք... Ի՞նչ

դիտէք հայոց պատմութիւնից (Ղումաշին) Դուք
պատմեցէք Արա-Գեղեցիկի մասին:
ՂՈՒՄԱՇ.

Արա-Գեղեցիկը շատ գեղեցիկ տղամարդ էր ..
ՎԱՐԴԳԷՍ (ճշում է).

Ի՞նչ. Սա ի՞նչ վայրենութիւն է, ո՞վ է ձեզ
ասել, որ Արա-Գեղեցիկը տղամարդ էր... Ո՞վ է
լսել, որ տղամարդին գեղեցիկ ասեն ..

ԽՈՒՄԱՐ (մի կողմ).

Էս ի՞նչ տեսակ վարժուհի է:

ՍՈՒՐԱԹ.

Ոչինչ չը գիտէ:

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Ի՞նչ է նշանակում այս... Ոչինչ չէք հասկա-
նում... Ապա մի տեսնեմ կրօնից ինչ գիտէք...
(Խումարին) Մի ասա տեսնեմ, ո՞վ էր Յակոբ
նահապետը:

ԽՈՒՄԱՐ (վարանկելով).

Յակոբ նահապետը մի չորան էր...

ՎԱՐԴԳԷՍ (ըսրկացած).

Սա կատարեալ խայտառակութիւն է... Էս
ի՞նչ բաներ են ասում... (նորից Խումարին). Ապա
մի «Հայր մեր» ասա տեսնեմ:

ԽՈՒՄԱՐ (վախեցած).

«Հայր մեր, որ երկինս ես... (վիզը ձգած,
թուրք կուլ տալով) Հայր մեր որ երկինս ես. .

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Լսիր, լսիր, լսիր, լսիր... Ոչինչ չըզիտես...
որ թողնեն, մինչեւ երեկոյ կատես (ծնացնելով)
«Հայր-մեր, որ երկինս ես, Հայր մեր որ երկինս
ես...»

ՍՈՒՐԱԹ (մի կողմ)։

Սա կատարեալ գիժ է... Գնամ մայրիկին յայտնեմ...

ՎԱՐԴԳԷՍ (հաւաքելով)։

Հիմա ուշադիր եղէք, ես ձեզ պէտք է սովորեցնեմ... Նախ սկսենք բնական պատմութիւնից... Հետեւեալ դասին դուք ինձ պէտք է պատմէք՝ մողէսները երբ են թռչում դէպի տաք երկիրները։

ՂՈՒՄԱՇ։

Օրիորդ, մողէսները չեն թռչում...

ՎԱՐԴԳԷՍ (զարմացած ու քարկացած)։

Ինչպէս... Ի՞նչ ասացիր... Դուք համարձակուում էք ինձ բան սովորեցնել... Ես ձեզ ցոյց կը տամ (ոտքի կանգնելով) Մի ասացէք տեսնեմ, ի՞նչ է ձեր անունը... շնուա...

ՂՈՒՄԱՇ (դողդողալով)։

Ղումաշ...

ՎԱՐԴԳԷՍ։

Ի՞նչ, ի՞նչ, ի՞նչ. նորից ասա...

ՂՈՒՄԱՇ։

Ղումաշ։

ՎԱՐԴԳԷՍ (ետ-ետ զնալով աչքերը լայն բացած, ձեռները վեր բարձրացած ու զարմացած)։

Գոմմէէէ... (սխալ) Գոմէէ... Դուք ինձ ծաղրում էք, հա՛, ես ձեզ ցոյց կը տամ։ (բռնելով թեւից) Մի եկ էստեղ չոգիր տեսնեմ... (տանում չոգեցնում է սեղանից քիչ հեռու՝ դէմքը կիսովին դէպի հասարակութիւնը եւ կիսովին դէպի սեղանը դարձած. յետոյ քարկացած դառնում է յսումարին) Իսկ ձեր անունն ի՞նչպէս է։

ԽՈՒՄԱՐ (դողդողալով)։

Խումար...

ՎԱՐԴԳԷՍ (մոտեցնելով ա-

կանջը)։

Ի՞նչ, ի՞նչ, ի՞նչ, ի՞նչ... նորից...

ԽՈՒՄԱՐ։

Խումար...

ՎԱՐԴԳԷՍ (կատաղած)։

Տխմար... Ինձ տխմար էք ասում... Տըխմարը դուք էք, ես ձեզ ցոյց կը տամ (բռնելով ականջից) Արի մի դու էլ չոգիր տեսնեմ... (չոգեցնում է Ղումաշի կողքին նոյն ձևով եւ քարկացած դառնում է Սուրաթին)։ Իսկ ձեր անունը...

ՍՈՒՐԱԹ (դողդողալով, քայց կարճ)։

Սուրաթ...

ՎԱՐԴԳԷՍ։

Ի՞նչ, ի՞նչ, ի՞նչ։

ՍՈՒՐԱԹ (կարճ)։

Սուրաթ...

ՎԱՐԴԳԷՍ։

Քուռակ... (ձեռներն իրար խփելով) Սա ի՞նչ խայտառակութիւն է, սրանք ինձ ձեռք են առել... Ես հիմա ձեզ ցոյց կը տամ... (բռնելով ականջից)։ Արի մի դու էլ չոգիր սրանց մօտ տեսնեմ... (չոգեցնում է նրանց կողքին) Էսպէս մնացէք տեսնեմ... Ձեռներդ էլ էսպէս պահեցէք տեսնեմ (բռնում է ստեն մէկի ձեռները եւ վեր հանում)։

ՆՐԱՆՔ (Չոգած տեղերը աչքերը լայն բաց արած, վախեցածի նման շուռ ու մուռ զալիս, ծնոտները տարուբերում են՝ ձեռները վեր պահած):

ՎԱՐԴԳԷՍ.

Ես ձեզ էսպէս պէտք է ներկայացնեմ ձեր ծնողներին (լսում է զանգի ձայն: Ժողիկը շտապ վազում է: Վարդգէսը ցնցում, աչքերը լայն բացում են ապա ժպտալով): Ահա նրանք կը լինեն... Տեսնեմ ի՞նչ պատասխան էք տալիս... (Դուրս բացում է, Վարդգէսը քաշում կանգնում է սեղանի առաջ):

ՏԵՍԱՐԱՆ VI.

ՆՐԱՆՔ, տ. ԱՐՇԱՄԵԱՆ եւ օր. ՍԱՓՐԱԶԵԱՆ.

(Արագ եւ ուրախ ներս են մտնում տիկինը՝ պէնսընեն ձեռքին եւ վարժուհին, ետեմներից ծովիկը ժպտալով):

ՏԻԿԻՆ.

(Դէմքը դեպի վարժուհին): Յոյս ունեմ, օրիորդ, որ դուք իմ աղջիկներից գոհ կը մնաք. (յանկարծ տեսնելով տեսարանը, զարմացած ու ձեռները բախալով): Սա ի՞նչ բան է... (երեխաները մտում են անշարժ, նայելով Վարդգէսին. տիկինը քարկանում է): Սա ի՞նչ վարմունք է... (ցոյց տալով վարժուհուն): Ձեր վարժուհին է, եկել է, դուք այս դրութեան մէջ էք... (լսելով վարժուհու անունը, նրանք յանկարծ վախեցած վեր են թոշում):

ՂՈՒՄԱՇ.

Սա մեր վարժուհին է...

ՏԻԿԻՆ.

Այո, ի հարկէ:

ՍՈՒՐԱԹ և ԽՈՒՄԱՐ (ցոյց տալով Վարդգէսին):

Ապա նա ով է...

ՏԻԿԻՆ (տեսնելով նրան):

Տէր-Աստուած, սա ի՞նչ բան է... (Ծովիկին)

Ծովիկ, սա ի՞նչ բան է, ով է նա...

ԾՈՎԻԿ (ծիծաղը փոթկացնելով):

Չեփչիկը հանեցէք...

ՏԻԿԻՆ (զարմացած մօտենում հանում է չեփչիկն ու պէնսընէն եւ ապշած ետ-ետ է քաշում):

ԲՈՂՈՐԸ.

Ա՜հ... Վարդգէսն է... (սաստիկ ծիծաղում են):

ՍՈՒՐԱԹ.

Օյինբազ անպիտան...

ԽՈՒՄԱՐ.

Չարածըճի...

ՂՈՒՄԱՇ.

Ահա թէ ով էր նոր վարժուհին (ասում են միաժամանակ ու վազում Վարդգէսի վրա, ընդհանուր ծիծաղ):

Վ ա ր ա զ ո յ ր

«Հ Ա Ս Կ Ե Ր Ի» ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հեղ. Մելիք-Հայկազեան, Բսան օր գեանի տակ 20 Կ.
2. Օսկար Ուայլը, Պրինցն ու ծիծեռնակը . . . 20 Կ.
3. Ստ. Լիսիցեան. Բաջ ճամբորդներ . . . 25 »
4. Աթ. Խնկոյեան. Գիւղացին ու արջը . . . 25 »
5. Ստ. Լիսիցեան. Բաջ գինւորներ, պիէս . . . 8 »
6. Ռ. Պատկանեան, Չախու . . . 20 »
7. Ստ. Լիսիցեան. Սոված գայլը . . . 10 »
8. Կլաւդիա Լուկաշեիչ. Բեռի Մկո . . . 20 »
9. Կարլ Էլալը. Նրկերն ու գիսասաղը . . . 12 »
10. Կապուան. Ֆիօրէ փերին, Ասեղ . . . 12 »
11. Իւանովիչ. Աւօնց Ստեփանը . . . 20 »
12. Կ. Լուկաշեիչ. Ծաղիկների մէջ . . . 12 »
13. Աթ. Խնկոյեան. Աղւէսն ու արջը . . . 20 »
14. Նիկ. Սարգսեան. Կենդանիները գոյները . . . 15 »
15. Իրեն Հարա. Մլիս . . . 12 »
16. Է. Սիւտոն-Տօմպօն Կախականջիկը . . . 12 »
17. Գ. Շւար. Արագոնաւորդները . . . 25 »
18. Աթ. Խնկոյեան. Պապն ու շաղգամը . . . 12 »
19. Կար. Միրիանեան. Մայրը . . . 12 »
20. Յովհ. Թուման. Բէջ անողին քէջ չի պակսիլ . 20 »
21. Պուշկին. Բնած դժխուհին . . . 20 »
22. Ն. Սարգսեան. Թէ ինչու համար է ծաղիկը . 20 »
23. Նոյն. Թէ ինչպէս են տարածուած սերմերը . 20 »
24. Կարլ Էլալը. Տասներկու քոյր . . . 10 «
25. Ֆէրրօ. Տօնի համար . . . 10 »
26. Աթ. Խնկոյեան. Փեսացու մուկը
27. Աթ. Խնկոյեան. Աղւէսն ու Կռունկը 10 »
28. Մամին-Սիբիրեակ. Ծեր ճնճուկը, ձիւնու, Պառաւ Մուսնի խոստովանքը 12 »
29. Վարդան Վարդանեան. Մաարդն ու Նամարըղ . 10 »
30. Աթ. Խնկոյեան. Ծիւնն ու Որբերը 5 »
31. Էրնստ Սէտոն-Տօմպօն. Կաղիկ քոթով . . 20 »
32. Կ. Մ. Ստանիսկովիչ. Դայեակը 20 »

ՀԱՍԿԵՐ ԱՄՍԱԳՐԻ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՒ

1. Ստ. Լիսիցեան. Պահմըտոցիկ
2. Ստ. Լիսիցեան. Աղատութիւն
3. Սէյրի. Նոր վարժունքին
4. Սէյրի. Ես իշխան եմ
5. Ստ. Լիսիցեան. Գաղտնիք
6. Ժորժիկ Մանուէլեան. Փնթի
7. Գ. Շահ-Պարոն. Գող—սիրտը դող
8. Տիկ. Մարգարիտ. Դասարանում
9. Յ. Զեօսեան եւ Ստ. Լիսիցեան. Քեռին
10. Դլագունով. Տիկին Սիրան, փոխ. Կ. Միրիան

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0402784

12679